

VOORSCHRIFTEN VOOR GENEESMIDDELEN F.G.

In het voorschrift voor Mixtura Nitroglycerini op blad. 15 is verzuimd de dosis van Sol. Nitroglycerini van een l te voorzien. Men gelieve dit alsnog aan te brengen.

De voorzitter der Commissie voor het Formularium,

's-Gravenhage, 1 Augustus 1940.

L. VAN ITALLIE.

INSULINE IN DE ZWANGERSCHAP.

Het opstel van E. TONKES, Suikerziekte en zwangerschap (dit *Tijdschrift*, 1940, bldz. 2938), geeft mij aanleiding tot de volgende opmerking.

Of insuline werkelijk een factor van beteekenis is bij de prophylaxis der intoxicatie (bedoeld is waarschijnlijk hyperemesis, waarbij veel gewicht is gehecht aan acetonaemie en acetonurie), is mijns inziens onzeker. In de zwangerschap komen anomalieën voor in koolhydraat-, vet-, eiwitstofwisseling, doch deze zijn fysiologisch. VON NOORDEN noemt alimentaire glycosurie (bloedsuikercurve door DITTRICH beschreven), acetonurie, acidosis, hypercholesterinaemie. Hij wijst op overeenkomst met diabetesymptomen en waarschuwt tegen overijlde diagnose van diabetes. Nu zijn deze afwijkingen niet kenmerkend voor zwangerschap. Zij komen bij voorbeeld ook voor bij castraten. H. SCHNUR (HALBAN, SEITZ) trekt een parallel tusschen stofwisselingsstoornissen welke bij de zwangere en bij den castraat voorkomen. Bovendien is er een hormonale parallel: bij beide is er veel hypophysevoorkwabhormoon dat niet voor de geslachtsklieren is bestemd. Immers deze zijn in de zwangerschap ongevoelig voor voorkwabhormoon, tengevolge van corpus-luteum-hormoon. De cyste-ontwikkeling in een eierstok, tijdens zwangerschap, is alleen mogelijk, wanneer deze corpus-luteum-rem wordt doorbroken.

Wat kan dan de functie van deze voorkwabhormonen zijn? Mijns inziens is het waarschijnlijk, dat zij dienen als groeihormoon voor de vrucht en als contra-insulair, ketogeen lipoitrine en dergelijke op de grondstofwisseling der moeder invloed uitoefenen ten gunste der vrucht. Dat in de zwangerschap de placenta deze hormonen vormt (de hypophysis is dan geblokkeerd door het follikelhormoon, dat door de placentacel wordt gevormd; deze synthese is in de natuur veel verspreid bij primitieve eencelligen; de placentacel gelijkt daarop (SEITZ)) maakt het mijns inziens nog waarschijnlijker, dat het geschiedt ten behoeve der vrucht. Bij een castraat is nu een experiment uitgevoerd; de gonaden worden verwijderd; hypophysevoorkwabhormoon kan vermeerderd worden aangetoond, dat dus niet de gonaden kan prikkelen. Men ziet stofwisselingsstoornissen: hypercholesterinaemie, vetzucht, neiging tot alimentaire glycosurie, acetonurie, enz. Het is alsof de voorkwabhormonen, nu de gonade niet meer beschikbaar is, zich gedragen als stofwisselingshormonen. Zoo zijn er nog vele voorbeelden: bij de climacterische vrouw zijn de ovaria minder gevoelig voor voorkwabhormoon; dit komt in vermeerderde hoeveelheid voor. Men ziet nu stofwisselingsymptomen ontstaan: hypercholesterinaemie, vetzucht, en dikwijls goedaardigen diabetes. VON NOORDEN beschrijft neiging tot alimentaire glycosurie en acetonurie tijdens de bloeding der menstruatie, dus gedurende de dagen dat voorkwabhormoon niet voor de gonade gebruikt. Zoo zijn er nog tal van voorbeelden aan te halen; bovendien is bij het zoeken naar zuivere voorkwabhormonen alleen gelet op chemische zuiverheid, aan de reactie van het subject is weinig aandacht geschonken; toch is het bij voorbeeld mogelijk dat eenzelfde hoeveelheid zoogenaamd zuiver groeihormoon bij een rat reactie van groei, bij een duif de reactie van lactogeen hormoon geeft; dat wij hormonen gonadotroop noemen tijdens de zwangerschap, hoewel zij duidelijk niet voor de gonaden van de zwangere zijn bestemd, sluit niet uit dat zij werkzaam zijn als stofwisselingshormonen. De anomalieën in de koolhydraatstofwisseling zijn derhalve, met die der vet- en eiwitstofwisseling, het gevolg van de zwangerschap op zichzelf. De aetiologie der hyperemesis wordt er niet door opgehelderd, indien men zich niet met de psychische oorzaak tevreden stelt. Dat insuline een factor van beteekenis is voor de prophylaxis, is derhalve niet bewezen.

Overigens wordt insuline door ALBERTS en BOHELMAN tegenaangewezen geacht